

DÖRT PADİŞAH BİR TARİHÇİ:

VAK'ANÜVİS AHMED LÜTFİ EFENDİ SEMPOZYUMU

SEMPOZYUM PROGRAMI

04 KASIM 2026

Atatürk
Kültür
Merkezi

İnsan ve Toplum
Bilimleri Fakültesi

YEDİTEPE

www.vakanuvisahmedlutfiefendisempozyumu.com

Vak'anüvis Ahmed Lütü Efendi, yalnızca resmî tarihçi kimliğiyle değil; ilmiye, bürokrasi, matbuat ve devlet idaresinin farklı kademelerinde üstlendiği görevlerle Osmanlı entelektüel hayatının önemli isimlerinden biridir. 1825–1879 yılları arasındaki Osmanlı siyasî, idarî ve toplumsal hadiselerini yaklaşık yarım asır süren vak'anüvislik görevi boyunca kayda geçirmiştir. Aynı zamanda Takvim-i Vekayi muharrirliği, Matbuat Nâzırlığı, Meclis-i Maarif âzâlığı, Tıbbiye Mektebi hocalığı ve Rumeli kazaskerliği gibi görevlerle farklı alanlarda devlet kademelerinde etkin bir rol oynamıştır. Ahmed Lütü Efendi'nin hayatı Osmanlı resmî tarih yazıcılığının imkânlarını ve sınırlarını göstermesi bakımından olduğu kadar; neşir, kaynak kullanımı ve tarihçinin devlet içindeki konumu gibi meseleler açısından da son derece zengin bir inceleme alanı sunar.

Bu çerçevede yalnızca bir “resmî tarihçi” olarak değil, çok yönlü bir Osmanlı münevveri olarak Ahmed Lütü Efendi'nin kariyeri ve Osmanlı ilim, kültür ve bürokrasi tarihine katkılarını konu edinen bir sempozyum düzenlenecektir. Onun ilmiye kökeni, medrese eğitimi, edebiyata ve musikiye olan ilgisi, Mevlevî çevrelerle ilişkisi, aile hayatı, maddî imkânları ve uzun memuriyet hayatının şahsiyeti üzerindeki etkileri ile tarih yazımındaki tavrı değerlendirilecektir.

Sempozyum, Ahmed Lütü Efendi'nin tarihçiliğini Cevdet Paşa sonrası vak'anüvislik geleneği içinde konumlandırmayı, metinlerini eleştirel bir gözle yeniden okumayı ve XIX. yüzyıl Osmanlı tarih yazımındaki yerini tartışmayı hedeflemektedir. Sempozyumda ayrıca Ahmed Lütü Efendi'nin ailesi, sosyal çevresi ve gündelik hayatı, terfileri, geçim kaygıları ve emeklilik süreci gibi konular üzerinden bir Osmanlı bürokratinin toplumsal hayatına ışık tutulması amaçlanmaktadır. Böylelikle sempozyumda Osmanlı tarihçiliği, ilmiye ve bürokrasi tarihi, matbuat tarihi, biyografi çalışmaları alanlarında çalışan araştırmacılar bir araya gelerek, Ahmed Lütü Efendi'nin Osmanlı entelektüel dünyasındaki yeri çok disiplinli bir perspektifle yeniden değerlendirilecektir.

Osmanlı ilim ve kültür mirasına önemli katkılar sunmuş olan Ahmed Lütü Efendi'yi anmak, anlamak ve yeniden değerlendirmek amacıyla düzenlenen bu sempozyumda sizleri de aramızda görmekten mutluluk duyarız.

Selam ve saygılarımızla...

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Erhan Afyoncu

Prof. Dr. M. Fatih Andı

Prof. Dr. Abdelrahim Benhadda

Prof. Dr. Yüksel Çelik

Prof. Dr. Uğur Demir

Prof. Dr. Sebahat Deniz

Prof. Dr. Khaled Eljundi

Prof. Dr. Vahdettin Engin

Prof. Dr. Tufan Gündüz

Prof. Dr. Rhoads Murphy

Prof. Dr. Ahmet Önal

Prof. Dr. Azmi Özcan

Prof. Dr. Nihat Öztoprak

Prof. Dr. Cengiz Tomar

Prof. Dr. Murat Uluskan

Prof. Dr. Gültekin Yıldız

Doç. Dr. AlMahdi alRawadieh

Doç. Dr. Tuğba Eray Biber

Doç. Dr. Nusret Gedik

Doç. Dr. Silvana Rachieru

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Topatan

Dr. Attallah alRawashdeh

Dr. Seyit Ali Kahraman

Muzaffer Albayrak

Mümin Yıldıztaş

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Erhan Afyoncu

Prof. Dr. Uğur Demir

Prof. Dr. Ahmet Önal

Dr. Öğr. Üyesi Engin Çetin

Dr. Öğr. Üyesi Serkan Osmanlıoğlu

Dr. Öğr. Üyesi Coşkun Ünsal

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Yapıcı

Öğr. Gör. Osman Yiğit

Mustafa Karagüllüoğlu

M. Berke Merter

DÖRT PADİSAH BİR TARİHÇİ:
VAK'ANÜVİS
AHMED LÜTFİ EFENDİ
SEMPOZYUMU

İkram : 8.30-9.00
Açılış ve protokol : 9.00-09.30
Moderatör : Pelin ÇİFT
Konuşmacılar : Prof. Dr. Erhan AFYONCU
Dr. Coşkun YILMAZ
M. Berke MERTER

Açılış Oturumu

9.45-10.50

Oturum Başkanı: Dr. Coşkun YILMAZ

Prof. Dr. Erhan AFYONCU

Vak'anüvislik ve Ahmed Lutfi Efendi

Prof. Dr. Feridun M. EMECEN

XIX. Yüzyıl Osmanlı Tarihçiliği

Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ

Huzur Dersleri ve Ahmed Lutfi Efendi

Prof. Dr. Vahdettin ENGİN

Ahmed Lutfi Efendi'nin Sultan Abdülaziz'in
Hal'i Risalesi

DÖRT PADİŞAH BİR TARİHÇİ:
VAK'ANÜVİS
AHMED LÜTFİ EFENDİ
SEMPOZYUMU

1. Oturum 11.00-12.00

A SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ahmet ÖNAL

Mümin YILDIZTAŞ

Ahmed Lütfi Efendi'nin Alt Soyu

M. Berke MERTER

Ahmed Lütfi Efendi'ye Dair Ahfadı Arasındaki Şifahî Bilgiler

Dr. Şengül KARALOĞLU

Ahmed Lütfi Efendi'nin Oğlu ve Bir Osmanlı Bürokratı Raif Paşa

B SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Tuğba ERAY BİBER

Öğr. Gör. Dr. Necdet ÖZ

Ahmed Lütfi Efendi'nin Takvim-i Vekayi'deki Görevleri

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet UĞUR

Ahmed Lütfi Efendi Tarihi ve Takvim-i Vekayi

Dr. Ahmet TAŞDEMİR

Tarih-i Lütfi'nin Yayın Süreci

Öğle Arası 12.00-13.00

DÖRT PADİŞAH BİR TARİHÇİ:
YAK'ANÜYİS
AHMED LÜTFİ EFENDİ
SEMPOZYUMU

2. Oturum 13.30-14.30

A SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Azmi ÖZCAN

Dr. Öğr. Üyesi Engin ÇETİN

Ahmed Lutfi Efendi'nin Âşar Vergisine Dair Layihası

Prof. Dr. Arif KOLAY

Ahmed Lutfi Efendi ve 1865 İstanbul Nüfus Sayımı

Doç. Dr. Metin ÜNVER

Ahmed Lutfi Efendi'nin Anadolu Müfettişliği Notları

B SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. M. Âkif AYDIN

Prof. Dr. M. Fatih ANDI

Ahmed Lutfi Efendi'nin Tıbhane-i Âmire'de Okuttuğu
Münşeat-ı Türkiye

Prof. Dr. Ayla EFE

Teftiş Heyetinde Kâtiplik: Ahmed Lutfi Efendi ve 1845-1846
Niş-Vidin İmar Meclisi Üzerine Mikro Tarihsel Bir İnceleme

Muzaffer ALBAYRAK

Ahmed Lutfi Efendi'nin Hazine-i Evrak'ın Kurulmasına Katkısı
ve Arşiv'e Dair Verdiği Bilgiler

3. Oturum 14.45-15.45

A SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cengiz TOMAR

Prof. Dr. Uğur DEMİR

Ahmed Lütfi Efendi Biyografisine Dair

Yeni Tespitler

Sinan ÇULUK

Ahmed Lütfi Efendi'nin Cevdet Paşa'ya ve Tezakir Adlı Eserine

Yönelik Eleştirel Haşiyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Hasan YAPICI

Ahmed Lütfi Efendi'nin Yeniçerilere Bakışı

B SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rhoads MURPHEY

Prof. Dr. Ahmet TÜRKAN

Tarih-i Lütfi'de Katolik Ermeniler: Karşılaştırmalı Bir Analiz

Doç. Dr. Göker İNAN

Ahmed Lütfi Efendi'nin Robinson Kruse Tercümesi

Prof. Dr. Nobuo MISAWA

XIX. Yüzyıl Osmanlı ve Japon Tarihçiliği

DÖRT PADİŞAH BİR TARİHÇİ:
YAK'ANÜVİS
AHMED LÜTFİ EFENDİ
SEMPOZYUMU

4. Oturum 16.00-17.20

A SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK

Prof. Dr. Ümrân AY & Prof. Dr. Güler DOĞAN AVERBEK

Ahmed Lutfi Efendi'nin Uzun Süre Ele Geçmemiş Eseri
Tefhîmü'l-Mu'allim Hakkında Notlar

Doç. Dr. Nusret GEDİK

Ahmed Lutfi Efendi'nin Osmanlı Arşivi'ndeki
Yayınlanmamış Şiirleri

Doç. Dr. Hüseyin SARIKAYA

Ahmed Lutfi Efendi'nin Dinî-Edebî Muhtevalı Bir Mecmuası

B SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Murat ULUSKAN

Doç. Dr. Levent KURU

Ahmed Lutfi Efendi'nin İlmiye Kariyeri

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TOPATAN

Ahmed Lutfi Efendi'nin Mevleviliği

Muhammed Asım Muhammed SARHAN

Ahmed Lutfi Efendi'nin Mısır İzlenimleri

Ahmet Semih TORUN

Yak'anüvis Ahmed Lutfi Efendi'nin İlmi Yönü ve
Lügat-ı Kamus Adlı Eserinin İlim Âlemindeki Yeri

DÖRT PADİŞAH BİR TARİHÇİ:
VAK'ANÜVİS
AHMED LÜTFİ EFENDİ
SEMPOZYUMU

Değerlendirme Oturumu 17.20-18.00

Prof. Dr. Erhan AFYONCU

Prof. Dr. Tufan GÜNDÜZ

M. Berke MERTER

Dr. Seyit Ali KAHRAMAN

DÖRT PADİŞAH BİR TARİHÇİ:

VAK'ANÜVİS AHMED LÜTFİ EFENDİ SEMPOZYUMU

Atatürk
Kültür
Merkezi

04 KASIM 2026

Kayıt: 8.30

İnsan ve Toplum
Bilimleri Fakültesi

YEDİTEPE

